

ŠVEDSKA NOVČANA POMOĆ ZA ŠKOLOVANJE U SLUČAJU OBRAZOVANJA U ŠVEDSKOJ

za vas koji ste strani državljanin

CSN FAKTABLAD BOSNISKA/KROATISKA/SERBISKA

U ovom informativnom listu možete pročitati koji strani državljanin mogu da ostvare osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje (dačka novčana pomoć i novčana sredstva za školovanje) u slučaju obrazovanja u Švedskoj. Izraz državljanin EU označava u ovom informativnom listu državljanina druge zemlje članice EU/EEA ili Švajcarske. Imajte u vidu da su ovo opšte informacije, a ne tekst zakona.

Kada predate zahtev za švedsku novčanu pomoć za školovanje, CSN će ispitati dali možete ostvariti osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje prema švedskim odredbama ili da li možete biti izjednačeni sa švedskim državljaninom u skladu sa pravom EU. Ako CSN donese odluku da vam odobri osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje ili da vas izjednači sa švedskim državljanima u skladu sa pravom EU, CSN će ispitati i da li ispunjavate ostale uslove (npr. uslove u pogledu ekonomije, obima obrazovanja i uspeha u školovanju). Osim toga, CSN će proveriti da li obrazovanje za koje podnosite zahtev daje pravo na novčanu pomoć za školovanje.

KO MOŽE OSTVARITI PRAVO PREMA ŠVEDSKIM ODREDBAMA?

Po pravilu, CSN vam može odobriti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje samo ako ste se u Švedsku doselili iz nekog drugog razloga, a ne radi obrazovanja. Ako ste strani student, morate sami finansirati svoje obrazovanje. Mogućnost ostvarenja osnovnog prava na švedsku novčanu pomoć za školovanje imate samo ako se vodite u matičnoj evidenciji stanovništva Švedske i ispunjavate zahteve iz nekog od sledećih odeljaka:

Vi koji imate stalnu dozvolu boravka

Ako vam je Državni zavod za migracije odobrio stalnu dozvolu boravka (PUT), možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje. To pravo možete ostvariti najranije od nedelje u kojoj vam je odobrena stalna

dozvola boravka. CSN može odstupiti od zahteva o posedovanju stalne dozvole boravka ako imate dete sa švedskim državljaninom i sa istim živite zajedno u Švedskoj. U tom slučaju je takođe neophodno da imate važeću dozvolu boravka, koja je odobrena na osnovu porodične veze sa tim švedskim državljaninom.

Vi koji imate status izbeglice u Švedskoj

Ako je Državni zavod za migracije doneo ocenu da ste izbeglica ili lice kojem se priznaje potreba za zaštitom, ili ako ste dozvolu boravka dobili na osnovu okolnosti koje na izrazit način iziskuju saosećanje, možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje. Ako ste tražilac azila, nemate pravo na tu pomoć.

Vi koji imate pravo boravka i trajnu vezu u Švedskoj

Ako imate pravo boravka i trajnu vezu u Švedskoj, možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje. Pravo boravka imate, po pravilu, ako ste:

- državljanin EU
- državljanin zemlje izvan područja EU i bračni ili vanbračni drug državljanina EU (ne računa se švedski državljanin) koji ima boravišnu dozvolu.

Trajna veza postoji ako u Švedskoj radite najmanje dve godine sa najmanje pola radnog vremena. Uz to se zahteva da u tom periodu i živite u Švedskoj. Pod rad se svrstava sledeće:

- zaposlenje u Švedskoj
- rad u sopstvenom preduzeću registrovanom u Švedskoj
- briga o sopstvenom detetu starosti ispod deset godina
- nezaposlenost prijavljena švedskom Zavodu za zapošljavanje
- učestvovanje u obrazovanju za potrebe tržišta rada
- pohađanje nastave švedskog jezika za useljenike (sfi) ili pohađanje nastave švedskog jezika do nivoa osnovne škole

- vreme tokom koga ste primali naknadu zbog oštećenja zdravlja, naknadu vezanu za aktivnost ili slično.

Vreme rada se računa od dana kada se poslednji put došli u Švedsku u nameri da ovde živite.

Vi koji ne ispunjavate uslov o dvogodišnjem radu imate, ipak, mogućnost da ostvarite pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje u Švedskoj, i to ako živite zajedno i u braku sa švedskim državljaninom. To isto važi i za vas koji ste u vanbračnoj zajednici sa švedskim državljaninom. Međutim, pri tome se zahteva da sa tom osobom živite zajedno u Švedskoj već najmanje dve godine. Da bi se prihvatio kraći vremenski period, neophodno je da ste najmanje godinu dana živeli u Švedskoj a najmanje tri godine izvan Švedske ili da imate zajedničko dete.

Mogućnost ostvarenja prava na švedsku novčanu pomoć za školovanje imate i ako živite zajedno i u braku sa stranim državljaninom, ili ako ste u vanbračnoj zajednici sa stranim državljaninom. Međutim, pri tom se zahteva da živite zajedno u Švedskoj već najmanje dve godine i da vaš suprug/supruga ili vanbračni drug ima pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje prema švedskim odredbama. Ako imate zajedničko dete, može se prihvatiti i kraći vremenski period.

Vi koji ste u vreme dolaska u Švedsku imali manje od 20 godina

Ako ste u vreme kada ste došli u Švedsku u nameri da živite ovde imali manje od 20 godina, možete ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje ako ispunjavate neki od sledećih uslova:

- imate pravo boravka u Švedskoj (vidi odeljak "Vi koji imate pravo boravka i trajnu vezu u Švedskoj")
- vi i vaš roditelj imate važeću dozvolu boravka odobrenu na osnovu porodične veze sa licem koje živi u Švedskoj
- imate smeštaj u porodičnom prihvatilištu ili instituciji na osnovu odluke švedskog organa

- imate, na osnovu odredbi Zakona o odnosima roditelja i dece /föräldrabalken/, posebno postavljenog vršioца roditeljskog prava.

Ako imate manje od 20 godine i pohađate obrazovanje na nivou srednje škole, CSN može proslediti vaš zahtev za novčanu pomoć za školovanje Blagajni socijalnog osiguranja, koja zatim ispituje da li će se primeniti usaglašavanje porodičnih beneficija sa drugim zemljama EU/EEA ili Švajcarskom.

KO MOŽE BITI IZJEDNAČEN SA ŠVEDSKIM DRŽAVLJANINOM PREMA PRAVU EU?

Ako nemate mogućnost da osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje ostvarite prema švedskim odredbama, možete, u pojedinim slučajevima, a u skladu sa pravom EU, biti izjednačeni sa švedskim državljaninom. To znači da je potrebno da ispunite iste zahteve kao i švedski državljanin da biste dobili novčanu pomoć za školovanje.

Sa švedskim državljaninom možete biti izjednačeni ako ispunjavate uslove iz nekog od sledećih odeljaka:

Vi koji radite ili ste radili u Švedskoj

Ako ste državljanin EU možete, pod određenim uslovima, ostvariti pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje za vreme dok radite ili vodite preduzeće u Švedskoj. Međutim, pri tome se zahteva da ste već pre početka školovanja pripadali kategoriji radnika migranta ili samostalnog preduzetnika u Švedskoj. Takođe, neophodno je da radite dok traje školovanje. Da biste ispunili taj uslov o radu za vreme školovanja, ne smete imati isuviše mali broj radnih sati u nedelji.

Vi čiji je rad u Švedskoj prestao možete, u nekim slučajevima, zadržati status radnika migranta ili samostalnog preduzetnika u Švedskoj. Po pravilu, taj status možete zadržati na određeno vreme, i to ako ispunjavate neku od sledećih tačaka:

- postoji sadržajna veza između vašeg rada u Švedskoj i obrazovanja za koje ste podneli molbu i koje spada u stručna obrazovanja
- prestali ste da radite u Švedskoj iz razloga što ste privremeno, zbog bolesti ili nesrećnog slučaja, sprečeni za rad
- dobili ste otkaz sa radnog mesta u Švedskoj i prijavljeni ste kao tražilac zaposlenja na švedskom Zavodu za zapošljavanje.

Da bi se vaš rad uzeo u obzir, neophodno je da imate ili da ste imali zaposlenje ovde. U pogledu obima rada, zahteva se da rad

nije trajao isuviše kratko vreme ili da nemate isuviše mali broj radnih sati u nedelji.

Da bi se mogao uzeti u obzir vaš rad u svojstvu samostalnog preduzetnika u Švedskoj, neophodno je da posedujete poreski list za preduzetnike (F-skattsedel) i da je Vaše preduzeće registrovano kod Poreske uprave Švedske. U pogledu obima rada u preduzeću, zahteva se da rad nije trajao isuviše kratko vreme ili da nemate isuviše mali broj radnih sati u nedelji.

Vi koji ste srodnik EU državljanina koji radi u Švedskoj

Ako ste srodnik državljanina EU koji je radnik migrant ili samostalni preduzetnik u Švedskoj, možete biti izjednačeni sa švedskim državljaninom. U kategoriju srodnika spada suprug, supruga, vanbračni drug i dete ispod 21 godine, a u pojedinim slučajevima i starija deca koja su za svoje izdržavanje zavisna od roditelja. Ako ste srodnik, ne morate biti i državljanin EU. Vi koji živite zajedno i u braku sa švedskim državljaninom ili vi koji ste u vanbračnoj zajednici sa švedskim državljaninom, ne spadate, po pravilu, u kategoriju srodnika državljanina EU u ovom kontekstu, i to zato što švedski državljanin u normalnim slučajevima nije migrant u svojoj sopstvenoj zemlji. Švedski državljanin može u izvesnim slučajevima takođe da spada u radnike migrante prema pravu EU, i to onda kada zajedno sa svojom porodicom iskoristi svoje pravo na slobodno kretanje u okviru EU/EEA i Švajcarske, pa se posle toga vrati u Švedsku i radi ovde.

Vi koji imate stalno pravo boravka u Švedskoj

Vi koji ste državljanin EU možete biti izjednačeni sa švedskim državljaninom ako imate stalno pravo boravka (PUR) u Švedskoj. Stalno pravo boravka imate, po pravilu, ako najmanje pet godina neprekidno legalno živite u Švedskoj. Zahtev za izdavanje potvrde o stalnom pravu boravka podnosi se Državnom zavodu za migracije. Mogućnost izjednačenja sa švedskim državljaninom imate i vi koji niste državljanin EU, ali ste srodnik, odnosno suprug, supruga, vanbračni drug ili dete državljanina EU (ne računajući se švedski državljanin), a pod uslovom da vam je Državni zavod za migracije izdao karticu o stalnom boravku (PUK).

Vi koji imate status lica sa stalnim nastanjenjem

Ako ste državljanin zemlje izvan područja EU/EEA možete, kada se radi o obrazova-

nju u Švedskoj, biti izjednačeni sa švedskim državljaninom. Uslov je da Vam je Državni zavod za migracije odobrio status lica sa trajnim nastanjenjem u Švedskoj, ili da ste status lica sa trajnim nastanjenjem stekli u nekoj drugoj zemlji EU/EEA, i na osnovu toga dobili dozvolu boravka u Švedskoj.

KAKO SE PODNOSI ZAHTEV?

Vi koji želite da podnesete zahtev za novčanu sredstva za školovanje, možete to učiniti na www.csn.se. Udite na "Mina sidor" i koristite uslugu "Ansök om studiemedel". Za detaljnije informacije o načinu podnošenja zahteva, posetite www.csn.se.

Vi koji imate manje od 20 godina i počinite srednje obrazovanje, treba da popunite i pošaljete CSN-ov obrazac 4144 "Ansökan om grundläggande rätt till svenskt studiestöd – studiehjälp" (Zahtev za osnovno pravo na švedsku novčanu pomoć za školovanje – đaćku novčanu pomoć).

KOLIKO DUGO VAŽI REŠENJE?

Rešenje doneto prema švedskim odredbama važi, po pravilu, dok god živite u Švedskoj. Rešenje prestaje da važi ako odsustvujete iz Švedske duže od šest meseci. Rešenje doneto u skladu sa pravom EU važi, po pravilu, u periodu od najviše jedne školske godine.

DETALJNIJE INFORMACIJE

Detaljnije informacije o đaćkoj novčanoj pomoći i novčanim sredstvima za školovanje naći ćete na www.csn.se pod naslovom "Blivande studerande". Ako želite da razgovarate sa službenikom CSN-a, možete nas nazvati na telefon 0771- 276 000, svakog radnog dana od 8.00 do 16.30. časova.

Zemlje članice EU:

Austrija, Belgija, Bugarska, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Holandija, Irska, Italija, Kipar, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nemačka, Poljska, Portugalija, Rumunija, Slovačka, Slovenija, Španija i Velika Britanija.

Zemlje članice EEA:

Norveška, Island, Lihtenštajn. Kada se radi o slobodnom kretanju, pravom EU obuhvaćena je i Švajcarska.